Pohľad práva

Titul XII Kódexu kánonov východných cirkví má názov *Mnísi a ostatní rehoľníci a členovia ostatných inštitútov zasväteného života.* V tomto titule Kódex hovorí o rôznych formách zasväteného života. Zároveň definuje, že „rehoľný stav je stály spôsob života v niektorom inštitúte schválenom Cirkvou, v ktorom sa veriaci v Krista, pôsobením Svätého Ducha, užšie nasledujúc Krista, učiteľa a vzor svätosti, zasväcujú z nového a osobitného titulu verejnými sľubmi poslušnosti, čistoty a chudoby, pod legitímnym predstaveným, podľa noriem štatútov, zriekajú sa sveta a úplne sa zasväcujú dosahovaniu dokonalej lásky v službe Božieho kráľovstva, pre budovanie Cirkvi a vykúpenie sveta, ako znaky zvestujúce nebeskú slávu“ (kán. 410). V ďalších kánonoch je spomenuté, že „rehoľný stav má byť všetkými podporovaný a napomáhaný“ (kán. 411) a že „všetci a jednotliví rehoľníci, tak predstavení ako podriadení, musia nielen verne a neporušene zachovávať sľuby, ktoré zložili, ale tiež viesť život podľa predpisov typika alebo štatútov s verným zachovávaním odkazu zakladateľa a tak smerovať k dokonalosti svojho stavu“ (kán. 426). „Všetci a jednotliví rehoľníci sú viazaní povinnosťami, ktoré sú spoločným právom predpísané klerikom, ak právom nie je nariadené alebo z povahy veci nie je zrejmé iné“ (kán. 427).

Najprv sú v tomto titule spomenutí *mnísi*, ktorí žijú v monastieroch. Monastierom sa podľa kánonu 433, § 1 nazýva rehoľný dom, v ktorom členovia smerujú k evanjeliovej dokonalosti zachovávaním regúl a tradícií mníšskeho života. „Mníšsky stav sa definitívne prijíma doživotnou profesiou, ktorá obsahuje tri večné sľuby: poslušnosti, čistoty a chudoby“ (kán 462, § 1). Hneď po nich kódex hovorí o *pustovníkoch*. „Pustovník je člen monastiera sui iuris, ktorý sa celý oddáva kontemplácii nebeských skutočností a úplne sa odlučuje od ľudí a sveta“ (kán. 481). V týchto prípadoch môžeme hovoriť o mníchoch v plnom význame tohto slova.

Ďalšou skupinu osôb zasväteného života tvoria *členovia rádov a kongregácií*. „Rád je spoločnosť zriadená kompetentnou cirkevnou autoritou, ktorej členovia, hoci nie sú mnísi, skladajú **profesiu**, ktorá **je na tej istej úrovni ako mníšska profesia**“ (kán. 504, § 1). „V rádoch je doživotná profesia zrovnaná s doživotnou mníškou profesiou, preto o nej platia kán. 466 – 468“ (kán. 533). Na rozdiel od rádu „kongregácia je spoločnosť zriadená kompetentnou cirkevnou autoritou, ktorej členovia skladajú profesiu tromi verejnými **sľubmi** poslušnosti, čistoty a chudoby, ktoré však **nie sú na tej istej úrovni ako mníšska profesia**, ale majú vlastnú účinnosť podľa noriem práva“ (kán 504, § 2).

Inú formu zasvätenia Bohu majú inštitúty spoločného života na spôsob rehoľníkov. Podľa kánonu 554, § 1 „inštitút, v ktorom členovia nejakým posvätným záväzkom, nie však rehoľnými sľubmi, prisľubujú zachovávanie evanjeliových rád, a tiež nasledujú spôsob života rehoľného stavu pod riadením predstavených, podľa štatútov, je spoločnosťou spoločného života na spôsob rehoľníkov“. „Čo sa týka kánonických účinkov, členovia týchto spoločností sú zrovnaní s rehoľníkmi, ak právom nie je nariadené alebo ak z povahy veci nie je zrejme

iné“ (kán 554, §3) a „členovia spoločnosti sú viazaní záväzkami, ktoré sú spoločným právom predpísané klerikom, ak právom nie je nariadené alebo z povahy vecí nie je zrejme iné, pri zachovaní práv a povinností vymedzených štatútmi“ (kán. 561).

Poslednú skupinu tvoria *sekulárne inštitúty*. Kódex kánonov východných cirkví ich v kánone 563, § 1 definuje takto: „Sekulárny inštitút je spoločnosť, v ktorej členovia:

1˚ smerujú k úplnému zasväteniu sa Bohu, profesiou troch evanjeliových rád, podľa štatútov, nejakým posvätným zväzkom uznaným Cirkvou;

2˚ vykonávajú apoštolskú činnosť akoby kvas vo svete a zo sveta tak, aby všetko bolo preniknuté evanjeliovým duchom na posilnenie a vzrast Kristovho tela.

3˚ nenapodobňujú spôsob života reholníkov, ale vedú medzi sebou spoločný život podľa vlastných štatútov;

4˚ čo sa týka kánonických účinkov, klerici i laici zostávajú v svojich stavoch.“

Na záver nájdeme v tomto titule aj kánony, ktoré hovoria o *iných formách zasväteného života* a o *spoločnostiach apoštolského života*. V kánone 570 je napísané: „Partikulárne právo môže ustanoviť iné druhy askétov, ktorí nasledujú pustovnícky život, či už patria do inštitútov zasväteného života, alebo nie; tak isto môžu byť ustanovené panny a zasvätené vdovy, odlúčené od sveta, ktoré skladajú verejný sľub čistoty.“ „Schvaľovanie nových foriem zasväteného života je vyhradené iba Apoštolskej stolici; patriarchovia a tiež eparchiálni biskupi sa však majú snažiť rozpoznať nové dary zasväteného života, ktoré Svätý Duch zveruje Cirkvi, a pomáhať zakladateľom, aby svoje zámery vyjadrili čo možno najlepšie a chránili ich vhodným štatútom“ (kán. 571). „Spoločnosti apoštolského života, ktorých členovia bez reholných sľubov sledujú vlastný apoštolský cieľ spoločnosti a žijú podľa vlastného spôsobu života bratský život v spoločenstve, snažia sa o dokonalosť lásky zachovávaním konštitúcií, a tie, ktoré sa približujú inštitútom zasväteného života, sa majú riadiť len partikulárnym právom vlastnej cirkvi sui iuris alebo stanoveným Apoštolskou stolicou“ (kán. 572).

-
-

Mníšsky život na Slovensku

V rámci Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku momentálne neexistuje žiaden monastier, v ktorom by žili mnísi podľa tradícií východného mníšstva. Z dvoch mníchov (jeromonachov), ktorí žijú a pôsobia na území Košickej eparchie, jeden, protojerej a igumen Pimen (Pavol Medviď) je farárom v Hačave, druhý, otec Kassián (Kamil Drozd) pôsobí na Eparchiálnom úrade v Košiciach.

Členovia a členky rádov síce nie sú, v zmysle Kódexu, mníchmi, ich profesia je však na tej istej úrovni ako mníšska profesia, preto ich tu tiež spomenieme. Na Slovensku existuje Rád sv. Bazila Veľkého (OSBM – baziliáni), Rád sestier sv. Bazila Veľkého (OSBM – baziliánky) a Rehoľa Najsvätejšieho Vykupiteľa (OSsR – redemptoristky).

Baziliáni žijú podľa reguly sv. Bazila Veľkého. Je ťažké povedať, kedy prišli na Slovensko. Celé stáročia žili v tomto regióne mnísi, ktorí nemali nijaké špeciálne meno. Boli jednoducho „mníchmi“. Meno „baziliáni“ sa pre nich na našom území začalo používať až v 17. storočí. Momentálne majú na Slovensku tri monastiere – v Prešove, kde je aj sídlo provinciálneho predstaveného – protoigumena, v Krásnom Brode a v Trebišove.

Baziliánky tiež žijú inšpirované sv. Bazilom Veľkým a jeho sestrou sv. Makrínou. Na Slovensko prišli v roku 1922 na pozvanie ThDr. Mikuláša Russnáka, generálneho vikára Prešovskej eparchie. Do roku 1950 mali kláštory v Prešove, Stropkove, Svidníku, Sečovciach a v Prahe. Aktuálne má tento rád na Slovensku dve organizačné jednotky: Provinciu Bolestnej Matky Božej (monastiere v Prešove – provinciálny dom, Bardejove, Svidníku a Medzilaborciach) a Viceprovinciu sv. Cyrila a Metoda (Sečovce – viceprovinciálny dom, Vranov nad Topľou, Trebišov a Bratislava).

Redemptoristky sú najmladšou rehoľou (rádom) v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Na Slovensko prišli v roku 2002. Najprv žili v priestoroch starej fary v Sačurove a v roku 2007 sa presťahovali do novopostaveného kláštora vo Vranove nad Topľou – Lomnici. Žijú podľa reguly, ktorú od Ježiša prijala ich zakladateľka bl. Mária Celeste Crostarosa, a hľadajú spôsob, ako túto duchovnosť prepojiť s tradíciou východnej duchovnosti.

Milan Zaleha CSsR

Článok bol uverejnený v prílohe časopisu Zasvätený život 01/19.

The post Mníšsky život v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku appeared first on Zasvätený život.

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)